

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	ความชุก การดำเนินงานป้องกัน และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดโรคมือ เท้า ปาก ในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย
ชื่อผู้ประพันธ์	ณัททัย รักประชา
หลักสูตร	สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการสุขภาพชายแดน)
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีรณัย ศรีจันทร์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิลาสินี วงษ์หนูช

บทคัดย่อ

ความเป็นมา อุบัติการณ์โรคมือ เท้า ปาก ในประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งจังหวัดเชียงราย มีแนวโน้มสูงขึ้นส่วนมากมักพบการระบาดของโรคในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย กลุ่มเสี่ยงเป็นเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ปัจจัยที่ส่งผลต่อการระบาดของโรคมือ เท้า ปาก ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลของเด็ก ผู้ปกครองและครูผู้ดูแลเด็ก และปัจจัยด้านสุขอนามัยและการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยซึ่งต้องได้คุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

วัตถุประสงค์ เพื่อประเมินความชุกและวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับโรคมือ เท้า ปาก ในตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

วิธีการศึกษา การศึกษานี้ใช้รูปแบบการสำรวจภาคตัดขวางเชิงวิเคราะห์ (Analytical-cross-sectional study) กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้ปกครอง 389 คน ครูผู้ดูแลเด็ก 49 คน และสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย 11 แห่ง เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและแบบประเมินด้านสิ่งแวดล้อมของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และสถิติเชิงอนุมาน chi square และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแบบหลายตัวแปรโดยใช้สถิติพหุถดถอยลอจิสติก (Multiple logistic regression)

ผลการศึกษา อัตราความชุกของการเกิดโรคมือ เท้า ปาก เท่ากับร้อยละ 26.7 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการติดเชื้อโรคมือเท้าปาก คือ รายได้ ผู้ดูแลหลัก จำนวนเด็กในบ้าน ระดับความรู้ของผู้ปกครอง ระดับพฤติกรรมของผู้ปกครอง และยังพบว่าจำนวนเด็กในบ้านเท่ากับหรือมากกว่า 2 คน เสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคมือ เท้า ปาก 1.86 เท่าของบ้านที่มีจำนวนเด็กหนึ่งคน การประเมิน

สิ่งแวดล้อม พบว่าผ่านเกณฑ์ร้อยละ 63.64 ซึ่งสถานที่พัฒนาเด็กปฐมวัยที่ไม่ผ่านเกณฑ์ พบผู้ป่วยโรคมือ เท้า ปาก ต่อเนื่องทุกปี

สรุปผลและข้อเสนอแนะ ความชุกของโรคมือเท้าปากในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยในเขตเทศบาลบ้านดู่อยู่ในระดับสูงเด็กเล็กที่อยู่ครอบครัวที่มีรายได้สูง ป่วยตายายเป็นผู้เลี้ยงดู ความรู้ของผู้ปกครอง พฤติกรรมของผู้ปกครอง เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดโรคมือ เท้า ปาก ควรประเมินสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่องเพื่อป้องกันการเกิดโรคมือ เท้า ปาก ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี

คำสำคัญ: เด็ก, ผู้ปกครอง, ครูผู้ดูแลเด็ก, สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย, โรคมือ เท้า ปาก

Thesis Title	Prevalence Implementation of Preventive Measures and Associated Risk Factors of Hand Foot and Mouth Disease in Early Childhood Development Centers in Tambon Bandu Mueang District Chiang Rai Province
Author	Nahathai Rukpracha
Degree	Master of Public Health (Border Health Management)
Advisor	Assistant Professor Peeradone Srichan, Ph. D.
Co-Advisor	Assistant Professor Pilasinee Wongnuch, Ph. D.

ABSTRACT

Background The incidence of Hand, Foot, and Mouth Disease (HFMD) in Chiang Rai, Thailand, is increasing trend and the most common outbreak in early childhood development centers. Children aged under 5 years are a susceptible group. Factors contributing to the outbreak of HFMD include personal hygiene of children, parents, and child caregivers in the centers, and hygiene practices and environmental management in early childhood development centers, which follow a quality standards of the Department of Disease Control, Ministry of Public Health, Thailand.

Objective To assess the prevalence and analyze factors associated with HFMD in Ban Du Subdistrict, Mueang District, Chiang Rai Province.

Methods An analytical cross-sectional study was conducted to collect the information using questionnaires and environmental checklists. The participant consisted of 389 parents, 49 child caregivers, and 11 early childhood development centers. Descriptive statistics, including frequency, percentage, and mean, were analysed and inferential statistics such as chi-square tests and multiple logistic regression were analyzed to find association between variables.

Results The prevalence of Hand, Foot, and Mouth Disease was 26.7%. Factors associated with the transmission of HFMD were household incomes, primary caregiver,

number of children in the household, parental knowledge level, and parental behavior. Having two or more children in the household had 1.85 (95% CI = 1.07-3.21) times greater odds of getting HFMD than those individuals who have one child. Environmental assessments of the 11 early childhood development centers revealed that 63.64% met the required standards while. The under standard centers were continuously reported HFMD cases every year.

Conclusions and recommendations The prevalence of Hand, Foot, and Mouth Disease (HFMD) in early childhood development centers within the Ban Du Municipality is high. children with higher income, grandparents serve as caregivers, parental knowledge and behavior, are important factors of HFMD. The early childhood development centers assessment should be yearly implemented.

Keywords: Child, Parent, Early Childhood Development Center, Hand Foot and Mouth Disease (HFMD)